

اتحادیه صادرکنندگان فرآورده های
نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش، همگنی معاملات خوراک پالایشگاهی

هفته اول تیر ۱۴۰۵

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۳۴۳۳

تاریخ انتشار: تیر ۱۴۰۵

فهرست

- مقدمه ۱
۱. ميعانات گازي ۱
۲. وکيوم باتوم ۱
۳. روغن پایه ۴
- ۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول ۴
- ۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران ۵
- ۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس ۶
- ۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان ۸
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس ۹
- ۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول ۹
- ۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران ۹
- ۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان ۱۰
- ۴-۲. پارافین واکس؛ نفت سپاهان ۱۱
- جمع‌بندی ۱۳

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته اول تیرماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

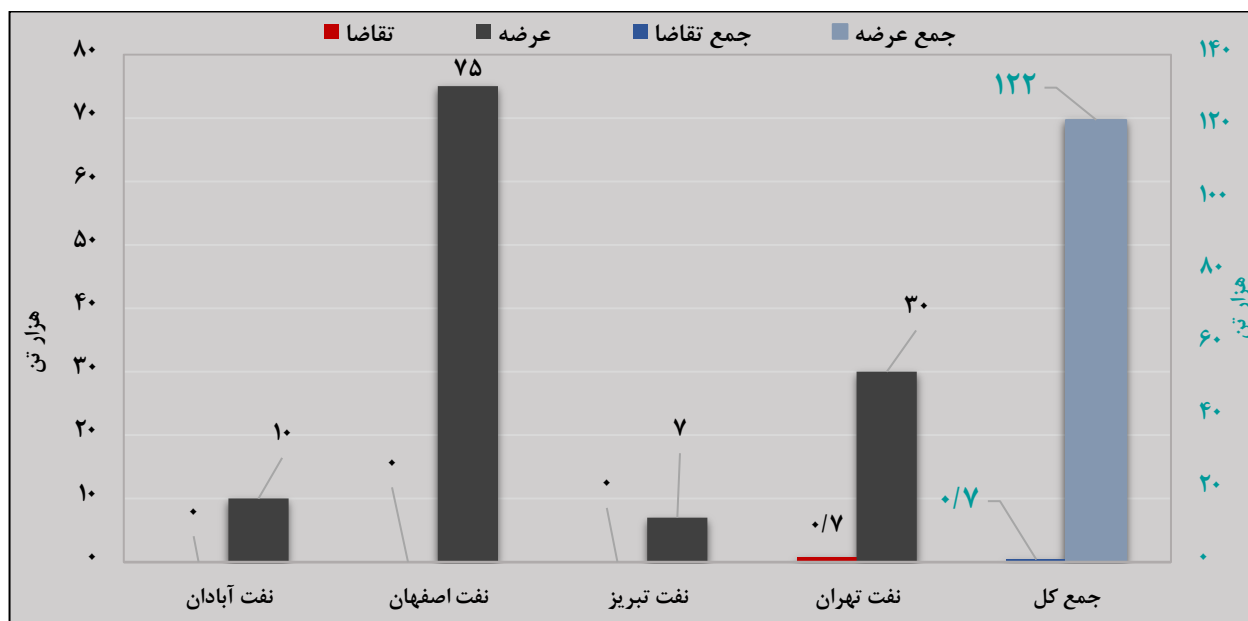
میعانات گازی طی هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

۲. وکیوم باتوم

وکیوم‌باتوم در هفته اول تیرماه سال ۱۴۰۵ توسط چهار پالایشگاه شامل پالایش نفت آبادان، پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت تبریز و پالایش نفت تهران در بورس کالای ایران عرضه شد. شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای این محصول را در بازه مذکور نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، از میان چهار پالایشگاه عرضه‌کننده، تنها برای وکیوم‌باتوم تولیدی پالایش نفت تهران تقاضایی معادل ۷۰۰ تن به ثبت رسیده است؛ رقمی که در مقایسه با حجم عرضه این پالایشگاه، به میزان ۳۰ هزار تن، بسیار محدود ارزیابی می‌شود.

به بیان دیگر، با وجود حضور چهار پالایشگاه از هفت عرضه‌کننده اصلی وکیوم‌باتوم در بورس کالا (در این هفته پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس و پالایش نفت شیراز عرضه‌ای نداشته‌اند) و عرضه قابل توجه این محصول، به‌ویژه از سوی پالایش نفت اصفهان، به میزان ۷۵ هزار تن، تمایلی از سوی متقاضیان برای جذب این عرضه‌ها مشاهده نشده است. در ادامه، دلایل احتمالی شکل‌گیری این وضعیت و ضعف تقاضا در بازار وکیوم‌باتوم مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

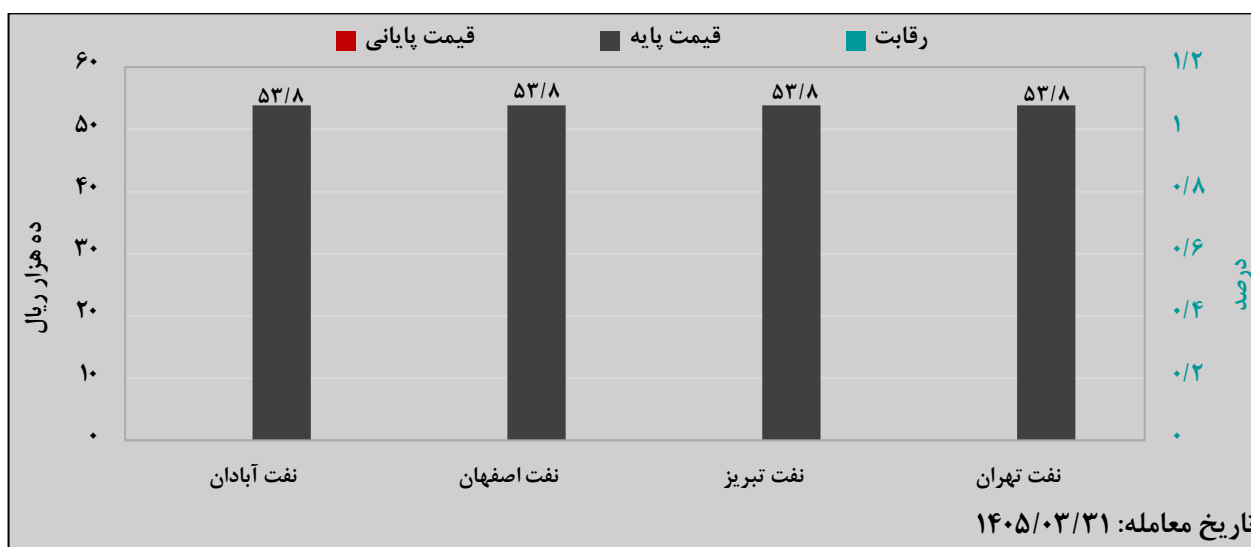
شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی برای هر چهار پالایشگاه، نگاه به مجموع عرضه و تقاضای این پالایشگاه‌ها نشان می‌دهد که عرضه وکیوم باتوم پالایشگاهی ۱۲۱/۳ هزار تن بیشتر از تقاضای ثبت شده برای این محصول در بورس کالای ایران در هفته یادشده بوده است. همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای وکیوم باتوم در بورس کالا برای هفته اول تیرماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای وکیوم باتوم معامله شده‌ی چهار شرکت یادشده در بورس کالا برای هفته اول تیرماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی وکیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

بر اساس داده‌های نمایش داده‌شده در شکل فوق، در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ پالایشگاه‌ها با وجود عرضه‌های گاه‌آ سنجین، به دلیل نبود تقاضا عملاً هیچ معامله‌ای ثبت نکرده‌اند. برای تحلیل این وضعیت، لازم است به مصوبه دهم خردادماه شرکت ملی پالایش و پخش اشاره شود. در این مصوبه، نرخ فرآورده‌های ویژه داخلی برای نیمه اول خرداد تعیین شد که طی آن:

✓ وکیوم‌باتوم مرغوب (تولیدی شیراز و بندرعباس) با نرخ جدید ۵۶,۹۹۰ تومان اعلام شد.

✓ وکیوم‌باتوم سایر پالایشگاه‌ها با نرخ ۵۴,۳۰۰ تومان تعیین گردید.

این ارقام نسبت به نرخ‌های پیش از مصوبه، به ترتیب ۳۸/۶ درصد و ۳۸/۵ درصد افزایش داشتند؛ افزایشی که طبیعتاً باید در قیمت‌های پایه بورس کالا نیز منعکس می‌شد. اما نکته مهم این است که پس از مصوبه مذکور، پالایشگاه‌های تولیدکننده وکیوم‌باتوم با وقفه چند هفته‌ای عرضه کردند. این وقفه موجب انباشت موجودی در مخازن پالایشگاه‌ها و الزام عملی برای عرضه‌های سنگین در هفته چهارم خرداد و در هفته مورد بررسی ما (هفته اول تیر) شد. در چنین شرایطی، پالایشگاه‌ها برای جلوگیری از عدم استقبال خریداران از نرخ‌های جدید، تصمیم گرفتند قیمت پایه را کمتر از نرخ مصوب پالایش و پخش تعیین کنند. به‌طوری که:

✓ وکیوم‌باتوم مرغوب با قیمت حدود ۵۴,۶۰۰ تومان در هفته چهارم خرداد عرضه شد و در هفته اول تیرماه عرضه نشد.

✓ سایر انواع وکیوم‌باتوم نیز با قیمت پایه حدود ۵۳,۷۰۰ تومان در هفته چهارم خرداد روی تابلو رفتند و برای هفته جاری با ۵۳,۸۰۰ تومان.

با وجود این تخفیف‌ها نسبت به نرخ‌های مصوب، بازار تقریباً هیچ واکنشی از سمت تقاضا نشان نداده است. مقاومت خریداران در برابر نرخ‌های جدید بسیار مشهود بوده و رفتار آنها در دو هفته اخیر نشان می‌دهد که بازار همچنان انتظار تعدیل یا کاهش قیمت دارد و حاضر نیست در سطوح فعلی وارد معامله شود.

به‌طور خلاصه، ترکیب سه عامل افزایش ملایم اما مؤثر نرخ‌های مصوب وکیوم‌باتوم، فاصله گرفتن قیمت‌های پایه پیشنهادی پالایشگاه‌ها از تصور قیمتی فعالان بازار و عرضه سنگین پس از دو هفته وقفه و فقدان انگیزه خرید در فضای رکودی بازار موجب شد اغلب عرضه‌های هفته اول تیر بدون تقاضا باقی بمانند. این شرایط باعث شده حتی کاهش قیمت پایه نسبت به نرخ مصوب نیز نتواند جذابیتی برای خریداران ایجاد کند و بازار همچنان در وضعیت رکود تقاضا باقی بماند.

در نهایت، بررسی معاملات وکیوم‌باتوم در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصول در مرحله‌ای از بازتنظیم انتظارات قیمتی قرار گرفته است. افزایش نرخ‌های مصوب، اگرچه از سوی عرضه‌کنندگان تا حدودی با تعدیل قیمت‌های پایه همراه شده، اما هنوز نتوانسته پذیرش خریداران را به همراه داشته باشد. در نتیجه، شکاف میان انتظارات فروشندگان و خریداران به عاملی تعیین‌کننده در رفتار بازار تبدیل شده و موجب شده عمده عرضه‌ها بدون معامله باقی بماند. تداوم این وضعیت می‌تواند پالایشگاه‌ها را ناگزیر به بازنگری در سیاست‌های عرضه یا قیمت‌گذاری کند؛ چراکه تا زمان نزدیک‌تر شدن سطوح قیمتی به انتظارات فعالان بازار، احتمال بازگشت تقاضای مؤثر و خروج بازار از رکود معاملاتی محدود خواهد بود.

۳. روغن پایه

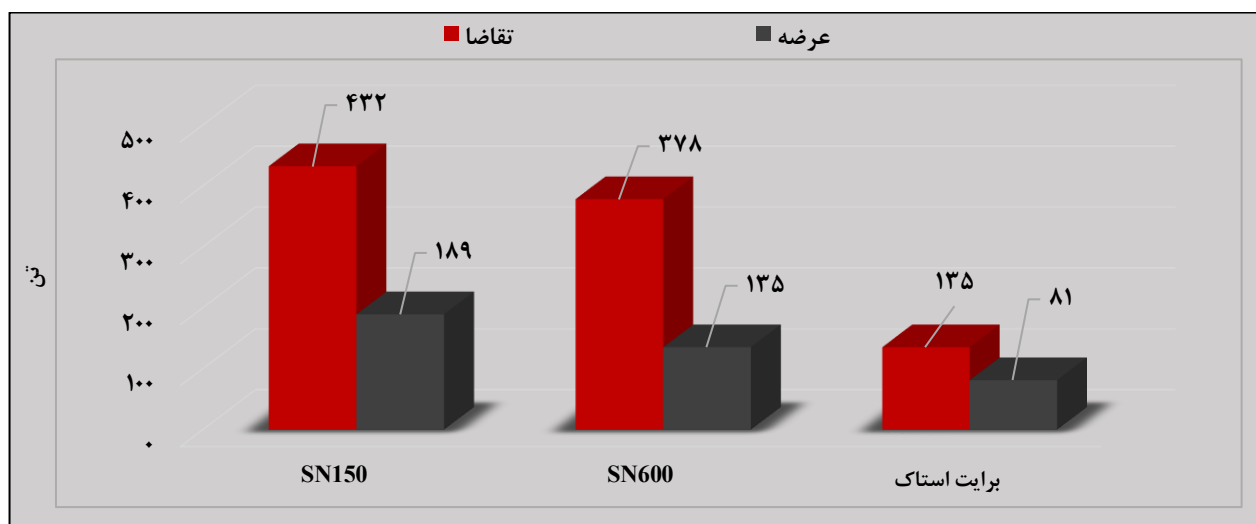
روغن پایه در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ توسط چهار تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته اول تیرماه مجموعه نفت ایرانول سه نوع روغن پایه، SN150 (نفت ایرانول آبادان)، SN600 و برایت استاک (نفت ایرانول تهران)، را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه‌های SN150، SN600 و برایت استاک مجموعه نفت ایرانول برای هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ در شکل زیر قابل مشاهده است. همانطور که می‌بینیم، برای روغن پایه SN150 نفت ایرانول آبادان تقاضای ثبت شده در بورس کالا ۲/۳ برابر عرضه انجام شده است. همچنین، برای SN600 نفت ایرانول تهران نیز تقاضای ثبت شده در بورس کالا ۲/۸ برابر عرضه انجام شده بوده است. به بیان دیگر، کسری عرضه و فشار تقاضا در هر دو گرید یادشده بسیار چشم‌گیر است. همچنین، در هفته مذکور، برای روغن پایه برایت استاک این شرکت، حجم عرضه به میزان ۵۴ تن کمتر از حجم تقاضای ثبت شده برای آن بوده است.

شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (آبادان و تهران)؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

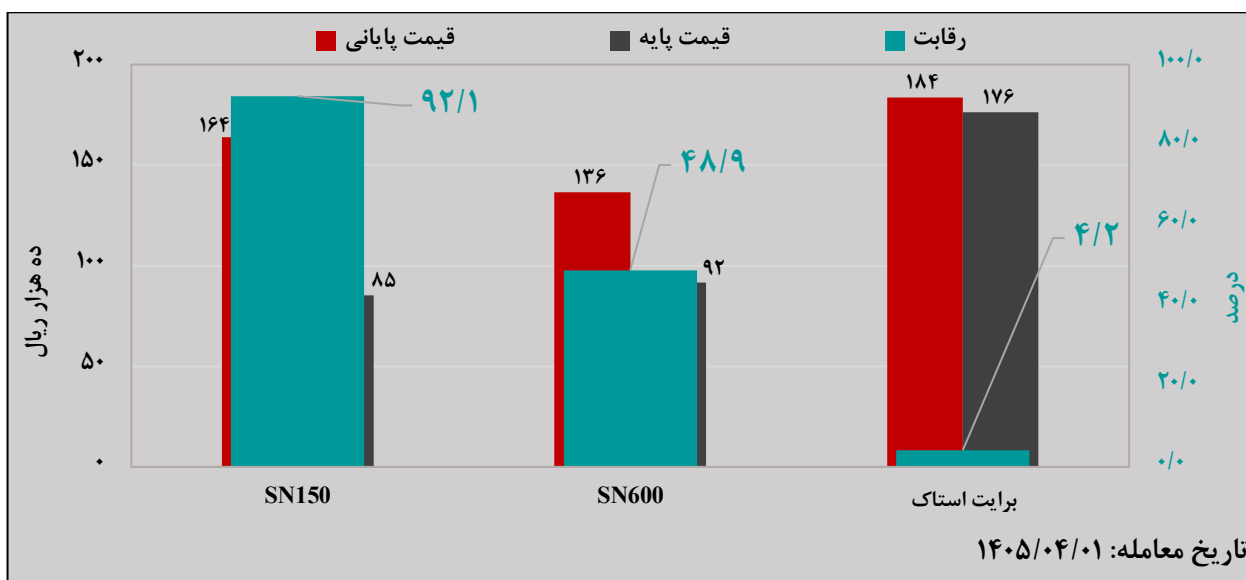

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معامله و قیمت‌های پایه عرضه روغن پایه‌های شرکت مذکور نشان می‌دهد که برای روغن پایه‌های SN150، SN600 به ترتیب به میزان ۹۲/۱ و ۴۸/۹ درصد رقابت قیمتی در معاملات بورسی به ثبت رسیده است. شکل‌گیری این سطح از رقابت قیمتی برای گریدهای یادشده بیانگر وجود فشار تقاضای بسیار بالا و تمایل بالاتر خریداران برای تأمین این محصولات در هفته اول تیرماه است.

در مقابل، در بازه زمانی مورد بررسی روغن پایه برای استاک با قیمت پایه ۱۷۶ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم عرضه شده و با رقابت قیمتی محدودی (نسبت به دو گرید دیگر) که در بورس کالا برای آن به ثبت رسیده (۴/۲ درصد) به قیمت ۱۸۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است؛ که نشان‌دهنده تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا در این گرید و نبود فشار محسوس از سمت خریداران است. به بیان دیگر، برخلاف روغن پایه‌های SN150 و SN600 که با رقابت قابل توجهی همراه بوده‌اند، معاملات برای استاک با فاصله تقریباً اندکی نسبت به قیمت پایه انجام شده و این موضوع می‌تواند بیانگر محدودتر بودن تقاضای مؤثر، کفایت نسبی عرضه باشد. از این‌رو، می‌توان گفت در هفته اول تیرماه تمرکز اصلی تقاضا در بازار روغن پایه شرکت مذکور بیشتر بر دو گرید SN150 و SN600 بوده و برای استاک از نظر شدت رقابت معاملاتی در سطح آرام‌تری قرار داشته است.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (آبادان و تهران)؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

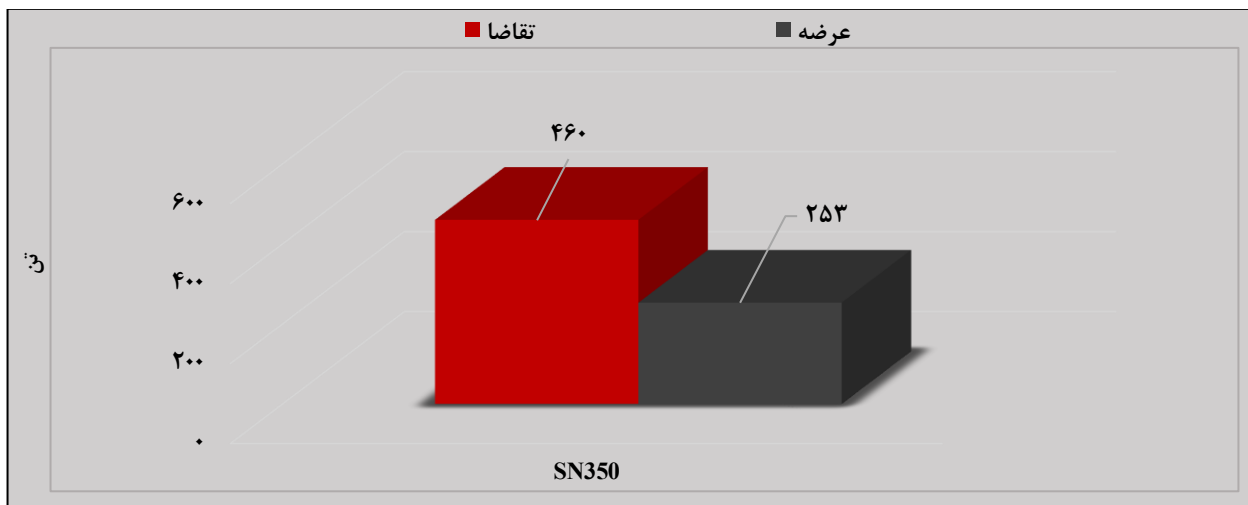

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ تنها روغن پایه SN350 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که تقاضای ثبت‌شده برای این محصول از حجم عرضه فراتر رفته و بازار این گرید با کسری عرضه مواجه بوده است؛ به گونه‌ای که حجم عرضه SN350 ۲۰۷ تن کمتر از میزان تقاضای ثبت‌شده بوده و در نتیجه، ۴۵ درصد از تقاضای موجود در بورس کالا تأمین نشده است.

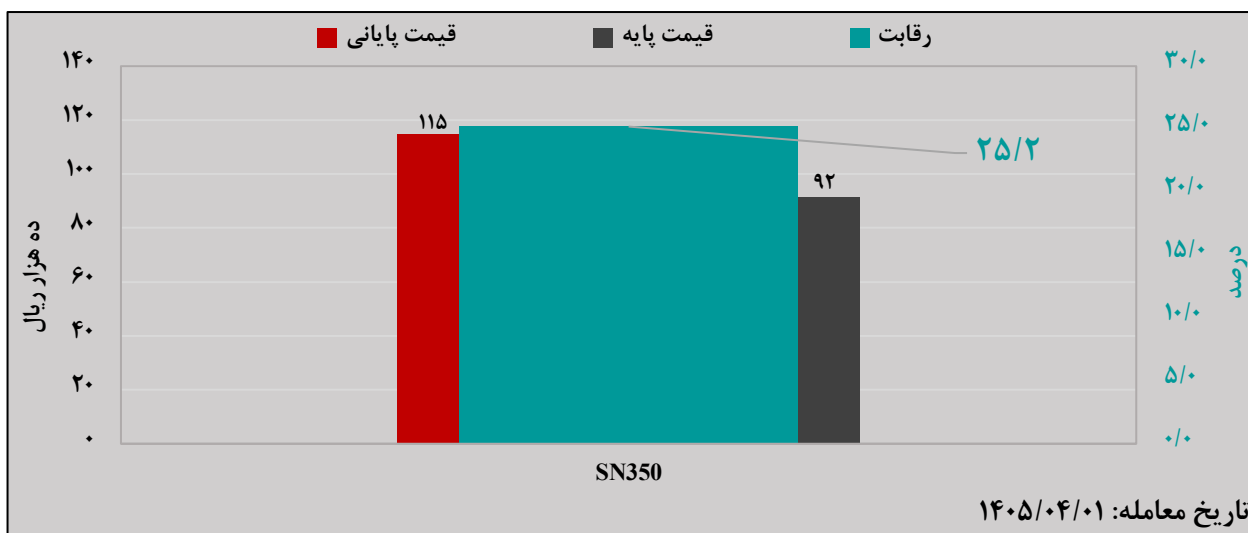
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی معامله و قیمت پایه عرضه روغن پایه تولیدی شرکت نفت بهران (SN350) در بورس کالا طی هفته اول تیرماه نشان می‌دهد که در سایه فشار تقاضای قابل ملاحظه رقابت قیمتی به میزان ۲۵/۲ درصد برای این گرید روغن پایه در بازه مورد بررسی وجود داشته است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN350 شرکت نفت بهران؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۴/۰۱

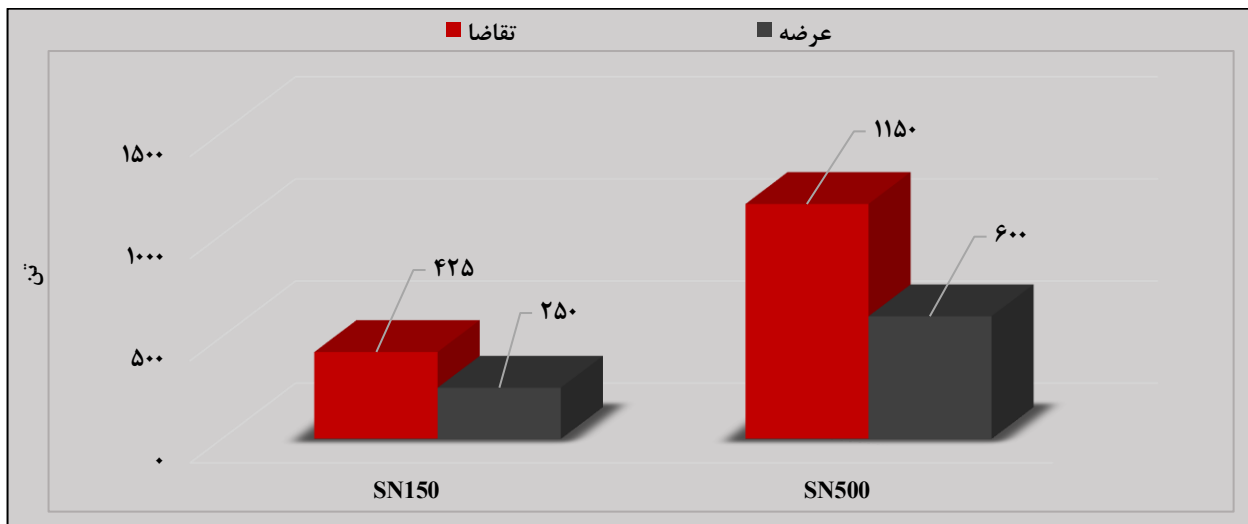
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ دو نوع روغن پایه، SN150 و SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور آمده است. همانطور که مشاهده می‌شود، میزان تقاضای ثبت‌شده در هفته اول تیرماه برای SN150 نفت پارس معادل ۱۷۵ تن بیشتر از عرضه

انجام شده بوده است. همچنین، برای گرید SN500 نفت پارس نیز معادل ۵۵۰ تن کسری عرضه در بورس کالا به ثبت رسیده است؛ که نشان دهنده وجود فشار تقاضای قابل توجه برای هر دو گرید شرکت مذکور در معاملات بورس است.

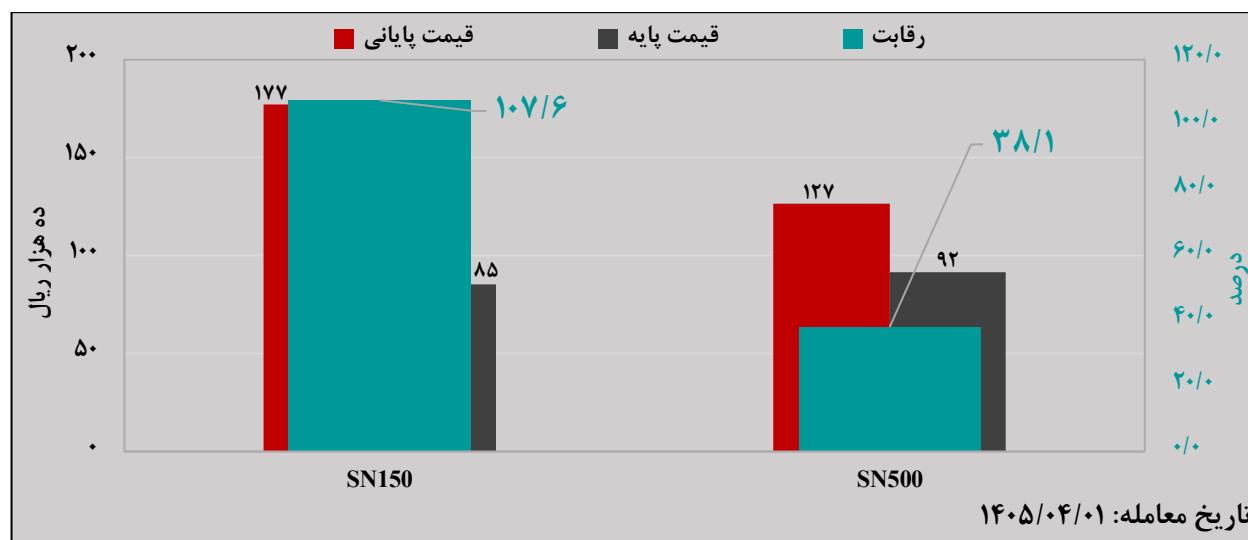
شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن پایه‌های عرضه شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی بازه زمانی مورد بررسی، نشان می‌دهد که روغن پایه SN150 با توجه به فشار تقاضای یاد شده با رقابت قیمتی قابل توجهی به اندازه ۱۰۷/۶ درصد مواجه بوده و برای روغن پایه SN500 با توجه به فشار تقاضای مشابه نوع دیگر روغن پایه تولیدی نفت پارس رقابت قیمتی کمتری به میزان ۳۸/۱ درصد وجود داشته است. این تفاوت در نرخ رقابت، نشان می‌دهد که بازار در هر دو گرید با سیطره تقاضای خریداران مواجه بوده، با این حال شدت محدودیت عرضه در گرید SN150، منجر به رفتارهای هیجانی‌تر و رشد قیمت بسیار بیشتری در مقایسه با گرید SN500 شده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

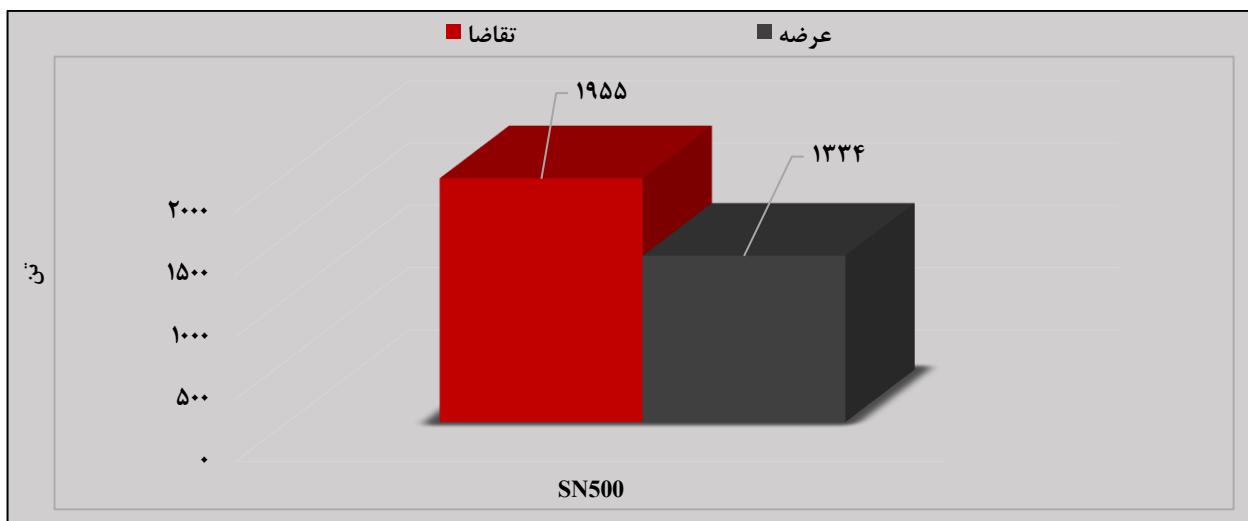

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. روغن پایه؛ نفت سپاهان

این مجموعه در هفته اول تیرماه سال جاری تنها یک نوع روغن پایه، روغن پایه SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که در نمودار زیر وضعیت عرضه و تقاضای آن در بورس کالا قابل مشاهده است. روغن پایه SN500 نفت سپاهان در بازه‌ی مذکور عرضه‌ای کمتر از تقاضای ثبت‌شده برای آن در بورس کالا، به میزان ۶۲۱ تن، داشته است؛ به‌طوری‌که بیش از ۳۱ درصد از تقاضای موجود برای این محصول در بورس کالا تأمین نشده است.

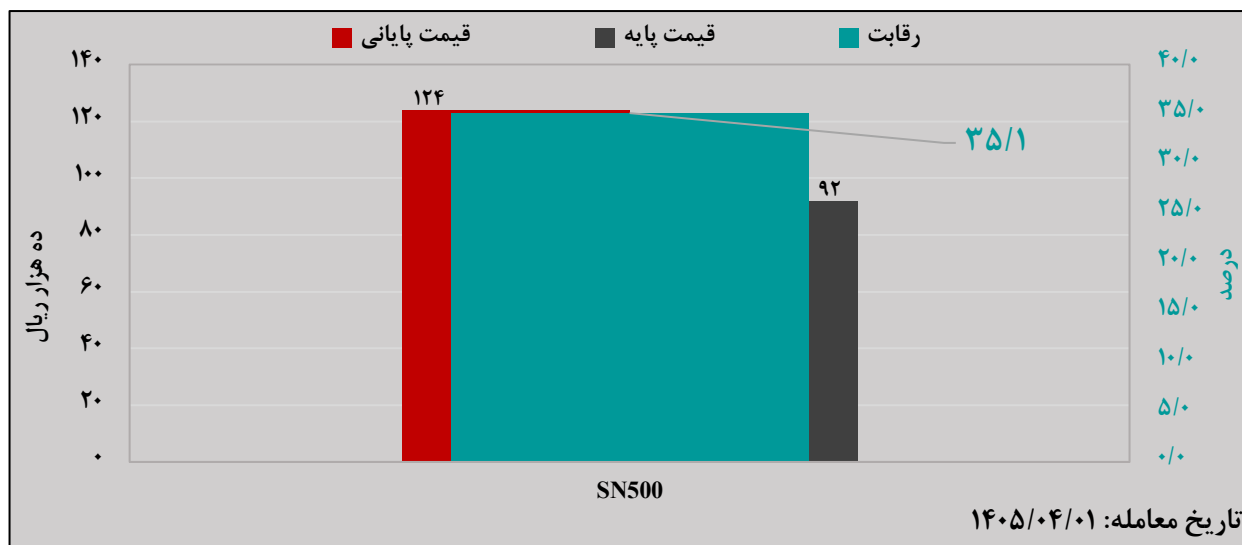
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایانی و قیمت پایه عرضه روغن پایه SN500 این شرکت در بورس کالا طی هفته مذکور نشان می‌دهد که تک روغن پایه عرضه‌شده توسط مجموعه نفت سپاهان طی معامله انجام‌شده رقابت قیمتی به میزان ۳۵/۱ درصد را تجربه کرده است، که رقابت قابل توجهی است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۴/۰۱

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات روغن پایه در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات به‌طور کلی تحت تأثیر کسری عرضه و فشار قابل توجه تقاضا قرار داشته است. تمامی گریدهای عرضه‌شده توسط شرکت‌های نفت ایرانول، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان با کسری عرضه مواجه بوده‌اند و این موضوع به شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی قابل توجه در اغلب معاملات منجر شده است. در این میان، بیشترین شدت رقابت به روغن پایه SN150 شرکت نفت پارس با رقابت قیمتی ۱۰۷/۶ درصدی اختصاص داشته که بیانگر محدودیت عرضه و تقاضای بسیار بالای این گرید است. همچنین روغن پایه‌های SN150 و SN600 نفت ایرانول، SN350 نفت بهران و SN500 شرکت‌های نفت پارس و نفت سپاهان نیز با رقابت‌های قیمتی قابل ملاحظه‌ای همراه بوده‌اند. تنها استثنا در میان گریدهای بررسی‌شده، برای استاک نفت ایرانول بود که با وجود کسری محدود عرضه، از تعادل نسبی میان عرضه و تقاضا برخوردار بوده و تنها ۴/۲ درصد رقابت قیمتی را تجربه کرده است. در مجموع، نتایج معاملات هفته نخست تیرماه حاکی از تداوم محدودیت عرضه در بازار روغن پایه و تمرکز تقاضا بر گریدهای پرمصرف است؛ شرایطی که زمینه تداوم رقابت قیمتی و افزایش هزینه تأمین مواد اولیه برای مصرف‌کنندگان این محصولات را فراهم کرده است.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته اول تیر ۱۴۰۵ تنها توسط یک تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضه‌ی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

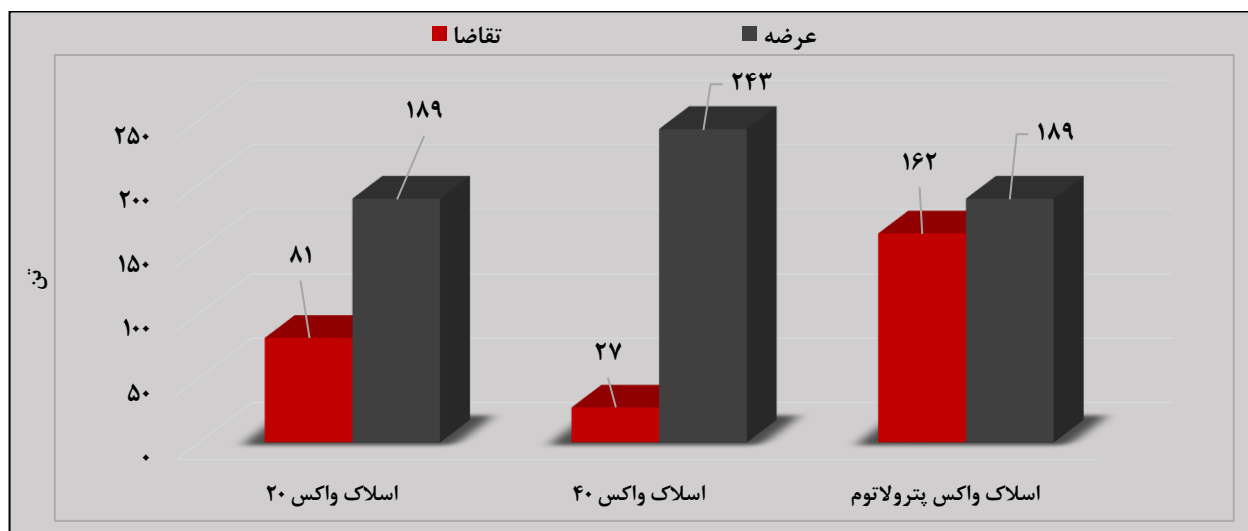
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

این مجموعه در اول تیرماه ۱۴۰۵ چهار نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰، اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته اول تیرماه سال جاری، سه گرید اسلاک‌واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد که پیش‌تر به آن‌ها اشاره شده است. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این بازه زمانی، حجم عرضه هر سه گرید اسلاک‌واکس از میزان تقاضای ثبت‌شده برای آن‌ها در بورس کالا بیشتر بوده است؛ به‌طوری‌که عرضه اسلاک‌واکس ۴۰ حدود ۹ برابر حجم تقاضای ثبت‌شده بوده است. در نتیجه، بازار این محصولات در شرایط مازاد عرضه قرار داشته و تمامی تقاضای موجود به‌طور کامل توسط عرضه‌های انجام‌شده پوشش داده شده است.

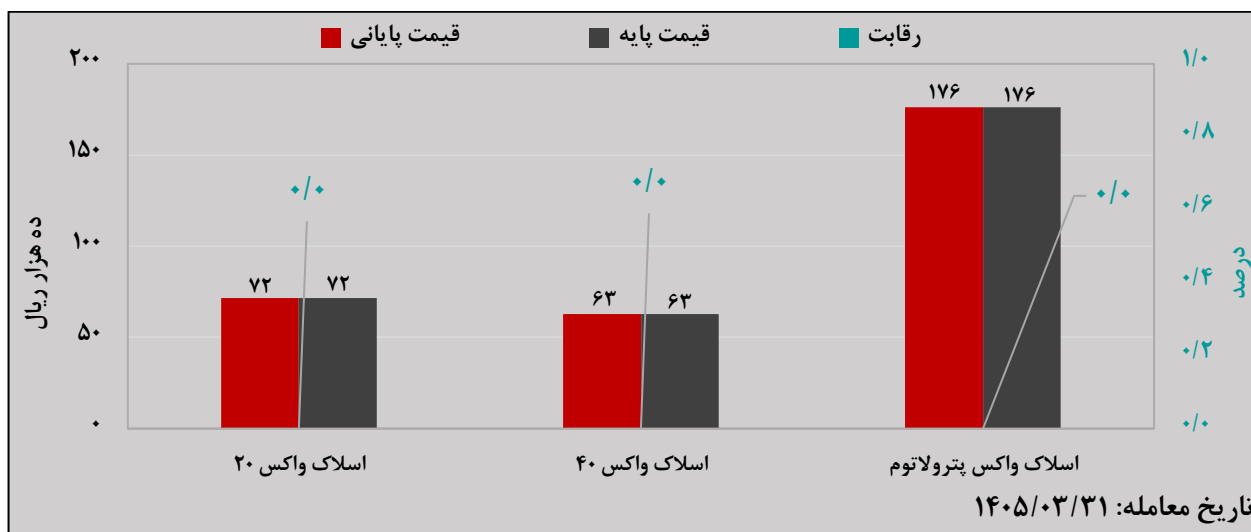
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر نمایانگر میزان رقابت قیمتی (تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه) در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران است. یافته‌ها حاکی از آن است که در هفته مورد بررسی، رفتار قیمتی هر گرید به‌طور کامل با مازاد عرضه آن محصول هم‌سویی داشته است. در همین راستا، نبود فشار تقاضا در گریدهای اسلاک واکس ۲۰، ۴۰ و پترولاتوم منجر به شکل‌گیری رقابت قیمتی صفر شده است.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

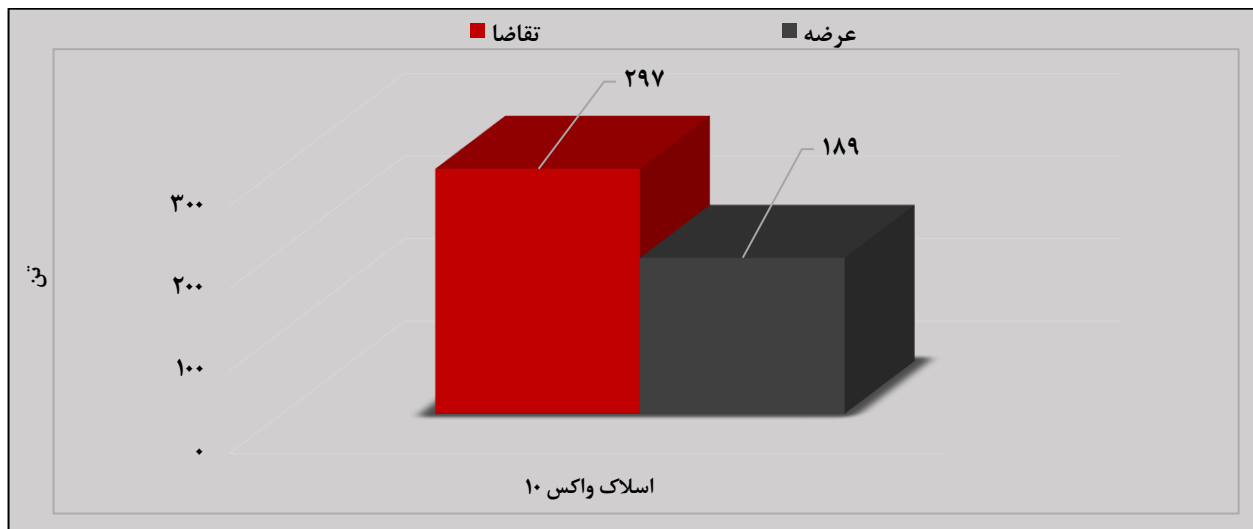
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول آبادان در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ تنها یک گرید اسلاک واکس، یعنی اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرده است. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی یادشده در شکل زیر ارائه شده است.

مطابق با داده‌های شکل، در هفته مورد بررسی، حجم عرضه اسلاک واکس ۱۰ تولیدی این شرکت در بورس کالا متناسب با تقاضای ثبت‌شده برای آن نبوده و با ۱۰۸ تن کسری مواجه بوده است.

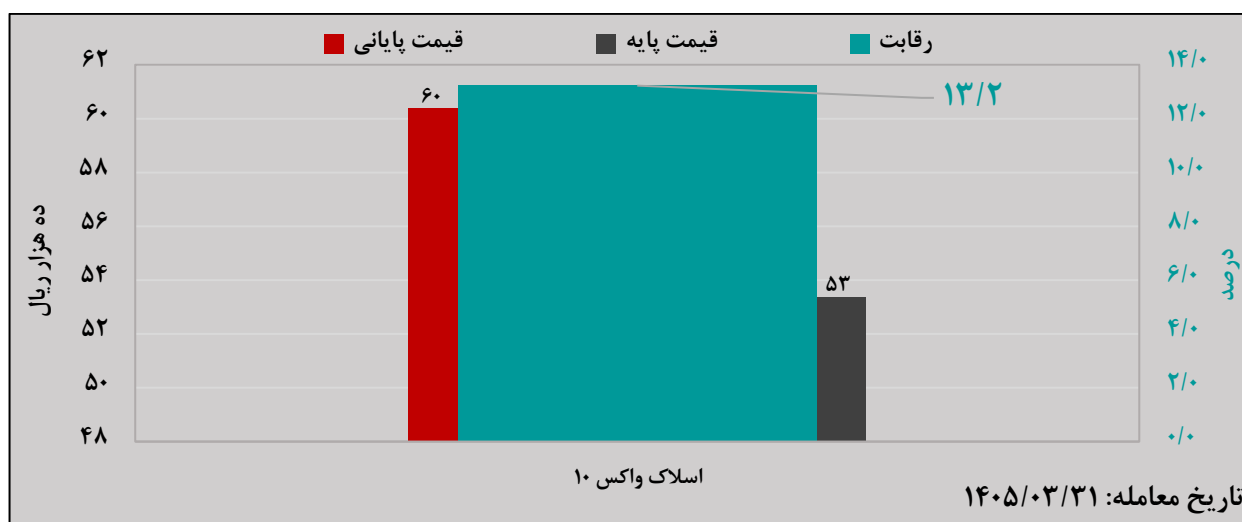
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، میزان رقابت بین قیمت پایانی و قیمت پایه برای اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان در شکل زیر قابل مشاهده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، به دلیل فشار نسبی تقاضا در این گرید (به این معنا که حجم عرضه توانسته ۶۴ درصد از حجم تقاضای ثبت‌شده را پوشش دهد) رقابت قیمتی به میزان ۱۳/۲ درصد به ثبت رسیده است.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

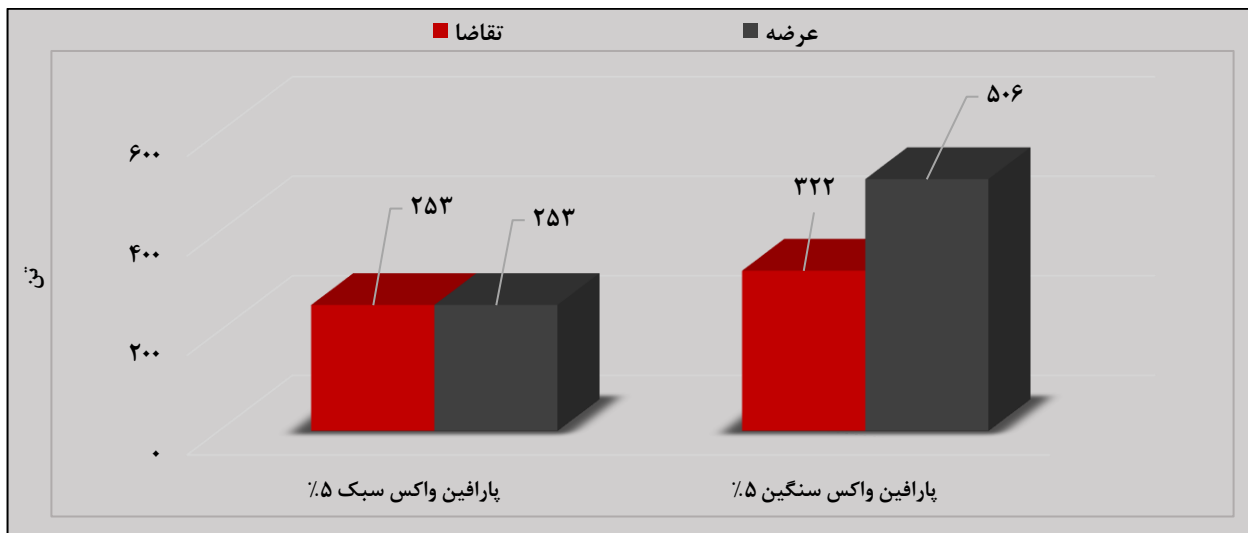
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته اول تیرماه سال ۱۴۰۵ دو نوع پارافین واکس، پارافین واکس سبک ۵٪ و پارافین واکس سنگین ۵٪، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر حجم عرضه و تقاضا برای این محصولات در بازه یادشده قابل

مشاهده است. همانطور که می‌بینیم، عرضه پارافین واکس سنگین ۵٪ نسبت به تقاضای ثبت‌شده برای آن در بورس کالا به میزان ۱۸۴ تن مازاد داشته و عرضه انجام‌شده تمامی تقاضای ثبت‌شده را پوشش داده است. همچنین، برای پارافین واکس سبک ۵٪ شاهد تناسب میان عرضه و تقاضا به میزان ۲۵۳ تن هستیم.

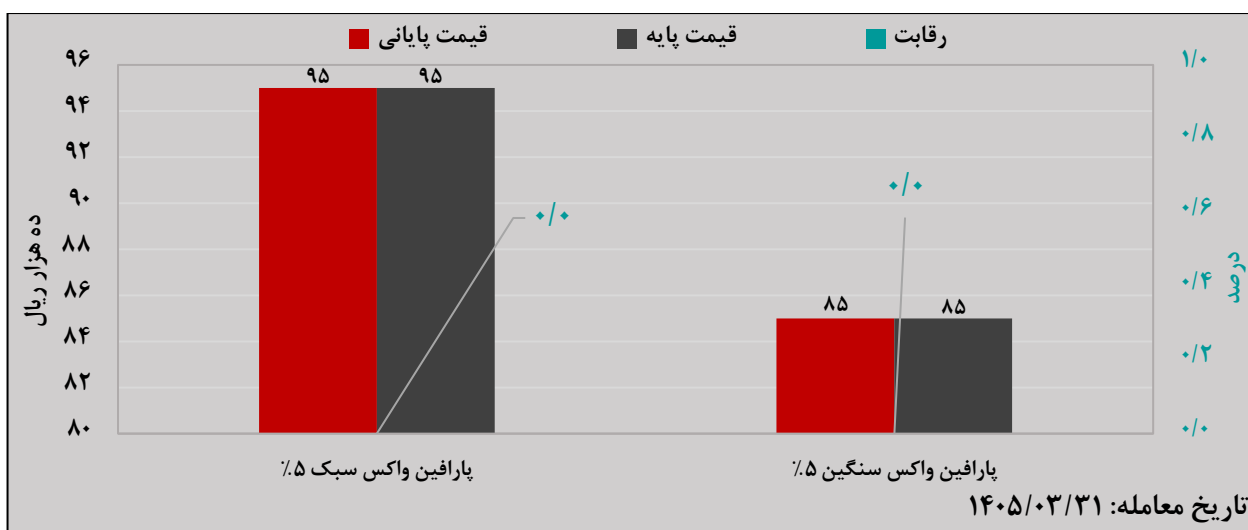
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

شکل زیر وضعیت رقابت قیمتی پارافین واکس سبک ۵٪ و پارافین واکس سنگین ۵٪ را در هفته اول تیرماه سال جاری نمایش می‌دهد. بررسی قیمتی پایانی میانگین موزون و قیمت پایه هر دو گرید پارافین واکس نفت سپاهان در بورس کالای ایران نشان می‌دهد که این محصولات طی معاملات انجام‌شده هیچ رقابت قیمتی نداشته‌اند؛ که این مسأله نشان می‌دهد که رفتار قیمتی محصولات نام‌برده از وضعیت عرضه و تقاضای آن‌ها (تناسب نسبی میان عرضه و تقاضا) تأثیر پذیرفته است.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول تیر ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۳/۳۱

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در نهایت، بررسی معاملات اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این محصولات عمدتاً در شرایط تعادل نسبی تا مازاد عرضه قرار داشته است. در بخش اسلاک‌واکس، گریدهای عرضه‌شده توسط نفت ایرانول تهران با مازاد عرضه قابل توجه مواجه بوده و به دلیل نبود فشار تقاضا، تمامی معاملات بدون رقابت قیمتی انجام شده‌اند. در مقابل، اسلاک‌واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان تنها گریدی بود که با کسری عرضه نسبت به تقاضا مواجه شد؛ به گونه‌ای که عرضه تنها ۶۴ درصد از تقاضای ثبت‌شده را پوشش داد و در نتیجه رقابت قیمتی ۱۳/۲ درصدی را تجربه کرد. در بازار پارافین‌واکس نیز عرضه‌های شرکت نفت سپاهان به‌طور کامل پاسخگوی تقاضای موجود بوده و با وجود تعادل نسبی یا مازاد عرضه در هر دو گرید سبک و سنگین ۵٪، هیچ‌گونه رقابت قیمتی در معاملات مشاهده نشد. به‌طور کلی، نتایج این هفته نشان می‌دهد که تنها در گرید اسلاک‌واکس ۱۰ نفت ایرانول آبادان نشانه‌هایی از محدودیت عرضه و فشار تقاضا وجود داشته و سایر محصولات در فضایی آرام و بدون رقابت قیمتی معامله شده‌اند.

جمع‌بندی

بررسی معاملات خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این گروه از محصولات همچنان رفتاری ناهمگون و وابسته به شرایط خاص هر کالا داشته است. در حالی که برخی محصولات مانند وکیوم‌باتوم با ضعف جدی تقاضا و رکود معاملاتی مواجه بودند، بازار روغن پایه تحت تأثیر کسری عرضه و فشار تقاضا، رقابت‌های قیمتی قابل توجهی را تجربه کرد. در مقابل، بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس عمدتاً در وضعیت متعادل تر و کم‌تنش‌تری قرار داشت و میعانات گازی نیز به دلیل نبود عرضه، عملاً از جریان معاملاتی هفته خارج بود.

۱. میعانات گازی

در بازار میعانات گازی، همانند اکثر هفته‌های قبل، عرضه‌ای در بورس انرژی ایران انجام نشد و بنابراین امکان ارزیابی رفتار تقاضا، قیمت پایانی و رقابت قیمتی برای این محصول وجود نداشت. عدم عرضه میعانات گازی موجب شد این بخش از بازار در هفته مورد بررسی فاقد مکانیسم کشف قیمت باشد.

۲. وکیوم‌باتوم

بازار وکیوم‌باتوم در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ با وجود عرضه از سوی چهار پالایشگاه اصلی، با رکود جدی تقاضا همراه بود. پالایش نفت آبادان، اصفهان، تبریز و تهران در مجموع عرضه قابل توجهی را روانه بورس کالا کردند، اما تنها برای وکیوم‌باتوم پالایش نفت تهران تقاضایی محدود به میزان ۷۰۰ تن ثبت شد؛ رقمی که در مقایسه با عرضه ۳۰ هزار تنی این پالایشگاه بسیار ناچیز است. در مجموع، عرضه وکیوم‌باتوم در هفته مورد بررسی بیش از ۱۲۱ هزار تن بالاتر از تقاضای ثبت‌شده بود که نشان‌دهنده شکاف عمیق میان عرضه و تقاضا در این بازار است.

ضعف تقاضا در بازار وکیوم‌باتوم را می‌توان در ادامه واکنش فعالان بازار به نرخ‌های جدید مصوب شرکت ملی پالایش و پخش تحلیل کرد. هرچند پالایشگاه‌ها پس از افزایش نرخ‌های مصوب، قیمت پایه عرضه‌های خود را پایین‌تر از نرخ‌های اعلامی تعیین کردند، اما این تعدیل قیمتی نیز نتوانست انگیزه کافی برای ورود خریداران ایجاد کند. به نظر می‌رسد خریداران همچنان نسبت به سطوح فعلی قیمت مقاومت نشان می‌دهند و انتظار تعدیل بیشتر نرخ‌ها یا بهبود شرایط

بازارهای پایین‌دستی را دارند. از این‌رو، بازار وکیوم‌باتوم در هفته اول تیرماه در مرحله‌ای از بازتنظیم انتظارات قیمتی قرار داشته و شکاف میان نگاه عرضه‌کنندگان و خریداران، عامل اصلی رکود معاملاتی این محصول بوده است.

۳. روغن پایه

بازار روغن پایه در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵، در مقابل رکود تقاضا در بازار وکیوم‌باتوم، با فشار قابل توجه تقاضا و کسری عرضه در اغلب گریدها مواجه بود. عرضه این محصول توسط چهار تولیدکننده اصلی شامل نفت ایرانول، نفت بهران، نفت پارس و نفت سپاهان انجام شد و در بیشتر گریدها تقاضا از حجم عرضه فراتر رفت؛ موضوعی که به شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی قابل توجه در معاملات انجامید. در میان عرضه‌ها، گریدهای SN150 و SN600 شرکت نفت ایرانول با تقاضایی به ترتیب حدود ۲/۳ و ۲/۸ برابر عرضه مواجه شدند و رقابت قیمتی قابل توجهی را تجربه کردند، در حالی که برای استاک این شرکت با وجود کسری محدود عرضه، رقابت قیمتی کمتری داشت. در عرضه‌های نفت بهران نیز گرید SN350 با کسری عرضه و رقابت قیمتی ۲۵/۲ درصدی همراه بود.

همچنین، در شرکت نفت پارس هر دو گرید SN150 و SN500 با کسری عرضه مواجه شدند که در این میان SN150 با رقابت قیمتی بیش از ۱۰۷ درصد، بیشترین شدت رقابت را در میان گریدهای عرضه‌شده ثبت کرد. نفت سپاهان نیز در گرید SN500 با کسری عرضه ۶۲۱ تنی و رقابت قیمتی ۳۵/۱ درصدی مواجه شد. در مجموع، نتایج معاملات نشان می‌دهد که بازار روغن پایه در هفته مورد بررسی تحت تأثیر محدودیت عرضه و تمرکز تقاضا بر گریدهای پرمصرف، یکی از رقابتی‌ترین بخش‌های معاملات محصولات پالایشگاهی بوده است.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نسبت به روغن پایه آرام‌تر و متعادل‌تر بود. در بخش اسلاک‌واکس، نفت ایرانول تهران سه گرید اسلاک‌واکس ۲۰، اسلاک‌واکس ۴۰ و پترولاتوم را عرضه کرد که در هر سه گرید، حجم عرضه از تقاضا بیشتر بود؛ به‌ویژه در اسلاک‌واکس ۴۰ که عرضه حدود ۹ برابر تقاضا بود. در نتیجه معاملات این گریدها بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه انجام شد. در مقابل، اسلاک‌واکس ۱۰ نفت ایرانول آبادان تنها گریدی بود که با کسری عرضه مواجه شد و عرضه توانست حدود ۶۴ درصد تقاضا را پوشش دهد؛ موضوعی که به رقابت قیمتی ۱۳/۲ درصدی منجر شد.

در بازار پارافین‌واکس نیز نفت سپاهان دو گرید سبک ۵٪ و سنگین ۵٪ را عرضه کرد که به‌ترتیب با تعادل نسبی و مازاد عرضه همراه بودند و بدون رقابت قیمتی معامله شدند. در مجموع، بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در این هفته عمدتاً در وضعیت تعادل یا مازاد عرضه قرار داشت و فشار قیمتی قابل توجهی در آن مشاهده نشد.

در مجموع، معاملات خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی در هفته اول تیرماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده شکل‌گیری دو روند متفاوت در بازار بود. از یک سو، بازار روغن پایه با کمبود عرضه و رقابت شدید خریداران مواجه بود که بیانگر تداوم نیاز بالای صنایع پایین‌دستی و محدودیت دسترسی به برخی گریدهای پرمصرف است. از سوی دیگر، بازار وکیوم‌باتوم با وجود عرضه‌های سنگین، تحت تأثیر عدم پذیرش نرخ‌های جدید از سوی خریداران و ضعف انتظارات تقاضا، در رکود معاملاتی

عمیقی قرار گرفت. در مقابل، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در فضایی متعادل‌تر معامله شدند و نشانه‌ای از فشار جدی عرضه یا تقاضا در آن‌ها مشاهده نشد.

برآیند این تحولات نشان می‌دهد که بازار محصولات پالایشگاهی در شرایط فعلی بیش از آنکه تحت تأثیر محدودیت تولید قرار داشته باشد، از تفاوت وضعیت زنجیره‌های مصرف و انتظارات قیمتی فعالان بازار تأثیر می‌پذیرد. تداوم شکاف میان عرضه و تقاضا در بازار روغن پایه و همزمان رکود تقاضا در بازار وکیوم‌باتوم، حاکی از آن است که تعادل بازار در گروه‌های مختلف کالایی به شکل متفاوتی در حال شکل‌گیری است. از این‌رو، روند آتی معاملات تا حد زیادی به سیاست‌های عرضه تولیدکنندگان، نحوه تعدیل قیمت‌ها و وضعیت تقاضای صنایع پایین‌دستی وابسته خواهد بود.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>